

*Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky*

***SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2003***

*Slovenská agentúra
životného prostredia*

Stratégia štátnej environmentálnej politiky vedie k začleneniu Slovenskej republiky, ako samostatného štátu, do globálnej aliancie, tvoriacej predpoklad dosiahnutia celoeurópskej a celosvetovej environmentálnej bezpečnosti, mieru a trvalo udržateľného rozvoja a života na Zemi ...

zo Stratégie štátnej environmentálnej politiky z roku 1993

STAROSTLIVOSŤ O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

● ENVIRONMENTÁLNE PRÁVO

V Zbierke zákonov SR boli uverejnené 2 zákony, 6 nariadení vlády SR, 6 vyhlášok MŽP SR a 1 výnos MŽP SR.

Prijatím **zákona č. 525/2003 Z.z. o štátnej správe starostlivosti o životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov** sa opätovne uzákonila samostatná miestna štátna správa starostlivosti o životné prostredie a zrušil zákon SNR č. 595/1990 Zb. o štátnej správe pre životné prostredie. Novým zákonom sa vytvorili právne, inštitucionálne, personálne, materiálno-technické a výchovno-vzdelávacie podmienky na zvýšenie výkonu štátnej správy starostlivosti o životné prostredie tak, ako to vyplýva z vládnych koncepcií a z Programového vyhlásenia vlády SR.

V roku 2003 bolo prijaté **nariadenie vlády SR č. 58/2003 Z.z.**, ktorým sa vyhlasuje Tatranský národný park, ktoré je vykonávacím predpisom zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny. Nariadenie vlády vymedzuje územie Tatranského národného parku a jeho ochranné pásmo a určuje, kde možno nazrieť do dokumentácie.

Na vykonanie ustanovení zákona č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny, ktoré ustanovujú náhradu za obmedzenie bežného obhospodarovania sa prijalo **nariadenie vlády SR č. 184/2003 Z.z. o podrobnostiach obsahu žiadosti o úhradu náhrady za obmedzovanie bežného obhospodarovania a o spôsobe výpočtu náhrady**. Problematika náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania bola riešená v nariadení vlády SR č. 24/2002 Z.z. o spôsobe výpočtu a úhrady majetkovej ujmy vzniknutej obmedzením bežného hospodárenia na pozemku, ktorý nie je vo vlastníctve štátu. Nariadenie vlády ustanovuje obsah žiadosti o úhradu náhrady za obmedzenie bežného obhospodarovania na pozemku v dôsledku zákazov a iných podmienok ochrany prírody a krajiny ustanovených zákonom alebo rozhodnutiami orgánov ochrany prírody a krajiny vydanými na základe zákona a spôsob výpočtu náhrady za obmedzenie obhospodarovania na poľnohospodárskom pozemku, na lesnom pozemku a na inom pozemku. Novým vykonávacím predpisom k zákonu č. 543/2002 Z.z. je aj **vyhláška MŽP SR republiky č. 24/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny**. Ďalšími právnymi predpismi upravujúcimi ochranu prírody a krajiny prijatými v roku 2003 sú **vyhláška MŽP SR č. 17/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú národné prírodné rezervácie a uverejňuje zoznam prírodných rezervácií**, **vyhláška MŽP SR č. 396/2003 Z.z. o Chránenej krajinskej oblasti Biele Karpaty** a **vyhláška MŽP SR č. 420/2003 Z.z., ktorou sa ustanovuje územie Chránenej krajinskej oblasti Horná Orava a jej zóny**.

V súvislosti s prijatím zákona č. 478/2002 Z.z. o ochrane ovzdušia, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 401/1998 Z.z. o poplatkoch za znečisťovanie ovzdušia v znení neskorších predpisov, bolo nevyhnutné prijať aj nové vykonávacie právne predpisy. K zákonu o ochrane ovzdušia sa v roku 2003 prijali tieto právne predpisy:

Vyhláška MŽP SR č. 60/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú národné emisné stropy a emisné kvóty ustanovuje národné emisné stropy oxidu siričitého na roky 2004 až 2010 a oxidu dusičitého, amoniaku, prchavých organických zlúčenín na rok 2010, upravuje znečisťujúcu látku a roky, na ktoré sa ustanovujú emisné kvóty. Emisné kvóty sa ustanovujú pre oxid siričitý na roky 2003 až 2006. Touto vyhláškou sa ruší vyhláška MŽP SR č. 127/2000 Z.z. o ustanovení najväčších prípustných množstiev znečisťujúcich látok vypúšťaných do ovzdušia.

Vyhláška MŽP SR č. 202/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o odbornom posudzovaní a o oprávnení na meranie emisií a kvality ovzdušia upravuje najmä kvalifikačné a technické predpoklady na vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na vykonávanie posudkovej činnosti, náležitosti žiadosti o vydanie osvedčenia o odbornej spôsobilosti na posudzovanie a náležitosti jej podávania. Po uverejnení tejto vyhlášky bolo vydané aj **Oznámenie MŽP SR č. 204/2003 Z.z. o vydávaní výnosu o technickom zabezpečení oprávnených meraní a metodikách monitorovania emisií a kvality ovzdušia.**

Vyhláškou MŽP SR č. 408/2003 Z.z., o monitorovaní emisií a kvality ovzdušia sa určujú limitné hodnoty znečistenia ovzdušia, medze tolerancie, cieľové hodnoty a dlhodobé ciele pre ozón, informačné a výstražné hraničné prahy, požiadavky a kritériá na hodnotenie kvality ovzdušia, vymedzujú sa aglomerácie a zóny, ustanovujú sa signály smogového regulačného systému, určujú sa podrobnosti o informáciách a údajoch, ktoré musia byť prístupné verejnosti pri prekročení hraničných prahov a určujú sa podrobnosti o informáciách a údajoch, ktoré musia byť obsiahnuté v programoch na zlepšenie kvality ovzdušia.

Vyhláška MŽP SR č. 409/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú emisné limity, technické požiadavky a všeobecné podmienky prevádzkovania zdrojov a ich zariadení, v ktorých sa používajú organické rozpúšťadlá predstavuje plnú transpozíciu smernice Rady č. 94/63 /ES o znižovaní emisií prchavých organických zlúčenín zo skladov benzínu a z jeho distribúcie z distribučných skladov k benzínovým čerpadlám. Vyhláška upravuje skladovacie zariadenia pri skladovaní benzínov v distribučných skladoch, technické požiadavky pri plnení a vyprázdňovaní mobilných zásobníkov v distribučných skladoch, technické požiadavky na mobilné zásobníky prepravujúce benzíny, technické požiadavky pri plnení skladovacích zásobníkov na benzínových čerpacích staniaciach a plnení benzínu do nádrží motorových vozidiel. Vo vyhláške sú ustanovené aj technické požiadavky na obmedzovanie emisií prchavých organických látok pri plnení benzínu do nádrží motorových vozidiel.

Vyhláškou MŽP SR č. 410/2003 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 706/2002 Z.z. o zdrojoch znečisťovania, o emisných limitoch, o technických požiadavkách a všeobecných podmienkach prevádzkovania, o zozname znečisťujúcich látok, o kategorizácii zdrojov znečisťovania ovzdušia a o požiadavkách zabezpečenia rozptylu emisií znečisťujúcich látok sa novelizovala platná vyhláška.

V roku 2003 bolo prijaté **nariadenie vlády SR č. 22/2003 Z.z., ktorým sa ustanovujú záväzné limity pre rozsah zhodnocovania odpadov z obalov a pre rozsah ich recyklácie vo vzťahu k celkovej hmotnosti odpadov z obalov.** Prijatie tohto nariadenia vyplývalo z potreby transpozície smernice Rady č. 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov. Nariadenie vlády ustanovuje percentuálny podiel zhodnotenia a recyklácie odpadov z jednotlivých druhov obalových materiálov.

Schválená bola **vyhláška MŽP SR č. 5/2003 Z.z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o obaloch**, ktorá je vykonávacím predpisom zákona č. 529/2002 Z.z. o obaloch. Upravuje niekoľko oblastí napríklad požiadavky na zloženie a vlastnosti obalov, označovanie obalov značkami, ktoré určujú z akého materiálu je obal vyrobený a spôsob nakladania po jeho použití. Vyhláška ďalej určuje podrobnosti o vedení evidencie obalov podľa druhov materiálov, množstiev opakovane použiteľných obalov a množstiev zhodnotených a recyklovaných odpadov z obalov. Poslednou oblasťou predmetu úpravy vyhlášky je obsah a spôsob vedenia Registra povinných osôb a vzor potvrdenia o zápise do registra.

Prijatie **vyhlášky MŽP SR č. 25/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o spracúvaní starých vozidiel** predstavuje ďalšiu etapu transpozície smernice Rady č. 2000/53/ES do právneho poriadku SR. Zákon č. 223/2001 Z.z. o odpadoch čiastočne transponoval ustanovenia týkajúce sa starých vozidiel. Vyhláška prináša bližšie špecifikácie požiadaviek na zariadenie na spracovanie starých vozidiel a na určené parkoviská, ustanovuje spôsob vedenia dokumentácie o starých vozidlách umiestnených na určenom parkovisku, podmienky nakladania so starými vozidlami pri ich spracúvaní, vedenie prevádzkovej dokumentácie a evidencie o spracovaní starých vozidiel a vedenie evidencie o vyplatených finančných príspevkoch.

Ostatné vyhlášky, ktoré boli schválené v roku 2003 len novelizujú platné vyhlášky.

Účelom vyhlášky MŽP SR č. 227/2003 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 234/2001 Z.z. o zaradení zoznamov do Zeleného zoznamu odpadov, Žltého zoznamu odpadov a Červeného zoznamu odpadov a o vzoroch dokladov požadovaných pri preprave odpadov v znení vyhlášky MŽP SR č. 410/2002 Z.z. bolo ustanovenie nového Zeleného a Žltého zoznamu odpadov v súlade s legislatívou EÚ. Zo Žltého zoznamu t.j. prísnejšieho režimu boli presunuté položky do Zeleného zoznamu s cieľom zaviesť režim dovozu, vývozu a tranzitu odpadov určených na zhodnotenie bez administratívnych prekážok, tak ako je to štandardné v okolitých členských štátoch.

Vyhláška MŽP SR č. 335/2003 Z.z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MŽP SR č. 25/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú **podrobnosti o spracúvaní starých vozidiel** odstraňuje povinnosti, ktoré boli nad rámec smernice Rady č. 2000/53/ES a ktoré spôsobovali zvyšovanie nákladov na výstavbu resp. prestavbu zariadenia na spracovanie starých vozidiel. Zmeny sa týkajú skladov jednotlivých častí starých vozidiel, spôsobov ich skladovania, požiadaviek na zastrešenie a zachytávanie prevádzkových kvapalín.

Vzhľadom na prijatie zákona č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým sa zmenil aj zákon o obaloch, bolo nevyhnutné prijať ďalšiu novelu - vyhlášku MŽP SR č. 577/2003 Z.z., ktorou sa mení vyhláška č. 5/2003 Z.z. o vykonaní niektorých ustanovení zákona o **obaloch**, ktorou sa zosúladiła účinnosť povinnosti označovať obaly s účinnosťou podľa zákona a novo upravuje označovanie jednorázových obalov.

V súvislosti s prijatím zákona č. 469/2002 Z.z. o environmentálnom označovaní výrobkov bolo potrebné prijať v tomto roku vykonávací právny predpis, ktorým je vyhláška MŽP SR č. 258/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon o **environmentálnom označovaní výrobkov**.

V roku 2003 sa prijal aj nový zákon č. 245/2003 Z.z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorým Slovensko prevzalo smernicu Rady 96/61/ES o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania a rozhodnutie EK o vytvorení Európskeho registra emisií znečisťujúcich látok. Účelom zákona je zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj a dosiahnuť celkovú vysokú úroveň ochrany životného prostredia zabezpečením vyváženého integrovaného posudzovania všetkých zložiek životného prostredia orgánmi štátnej správy pri povoľovaní prevádzok, ktoré môžu rozhodujúcim spôsobom znečisťovať životné prostredie. Ďalej je to zriadenie informačného systému integrovanej prevencie a kontroly znečisťovania obsahujúceho údaje o prevádzkach, ich emisiách a výsledkoch monitorovania a ďalšie údaje z procesu integrovaného povoľovania. Zákon upravuje pre vybrané rozhodujúce zdroje znečisťovania životného prostredia zmeny pri ich povoľovaní, ktoré znamenajú prechod od doteraz uplatňovaného tzv. zložkového systému posudzovania a povoľovania zdrojov na integrované povoľovanie, čo predstavuje zavedenie nového prvku do výkonu štátnej správy. Tento nový prístup k povoľovaniu zdrojov znečisťovania životného prostredia si vyžiadal aj novelizáciu niektorých zákonov upravujúcich povoľovanie prevádzky zdrojov zariadení a činností.

Vyhláška MŽP SR č. 391/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon č. 245/2003 Z. z. o integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania životného prostredia a o zmene a doplnení niektorých zákonov bola prijatá na vykonanie zákona.

V roku 2003 bolo prijaté nariadenie vlády SR č. 249/2003 Z.z., ktorým sa ustanovujú citlivé oblasti a zraniteľné oblasti, ktoré ustanovuje celé územie SR za citlivú oblasť a za zraniteľné oblasti sa ustanovujú pozemky poľnohospodársky využívané v určených katastrálnych územiach obcí.

Na úseku verejných vodovodov a verejných kanalizácií sa na vykonanie zákona č. 442/2002 Z.z. o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách a o zmene a doplnení zákona č. 276/2001 Z.z. o regulácii v sieťových odvetviach prijala vyhláška MŽP SR č. 124/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú **podrobnosti o odbornej spôsobilosti na prevádzkovanie verejných vodovodov a verejných kanalizácií a vyhláška MŽP SR č. 397/2003 Z.z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o meraní množstva vody dodanej verejným vodovodom a množstva vypúšťaných vôd, o spôsobe výpočtu množstva vypúšťaných odpadových vôd a vôd z povrchového odtoku a o smerných číslach spotreby vody.**

Návrh

a) zásadnej rozvojovej koncepcie, najmä v oblasti energetiky, baníctva, priemyslu, dopravy, poľnohospodárstva, lesného a vodného hospodárstva, odpadového hospodárstva a cestovného ruchu,
 b) uzemnopláňovacej dokumentácie veľkého územného celku a sídelných útvarov vybraných miest, najmä centier oblastí, mestských pamiatkových rezervácií, kúpeľných miest a zvlášť znečistených lokalít,
 musí obsahovať hodnotenie z hľadiska jeho predpokladaných vplyvov na životné prostredie a podľa potreby tiež **návrh opatrení na vylúčenie alebo zníženie nepriaznivých vplyvov.**

§ 35 ods. 1 zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov

● POSUDZOVANIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

V roku 2003 sa podľa zákona NR SR č. 127/1994 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie **posudzovalo celkom 640 zámerov stavieb, zariadení a činností**. Z tohto celkového počtu posudzovaných zámerov bolo v roku 2002 **ukončené posudzovanie pre 426 stavieb, zariadení a činností**. Zoznam ukončených projektov je uvedený na internetovej stránke MŽP SR a je pravidelne aktualizovaný.

Záverečné stanoviská, ktoré v roku 2003 vydalo MŽP SR, boli vo všetkých prípadoch súhlasné s návrhom opatrení na zníženie negatívnych vplyvov na životné prostredie.

V roku 2003 sa pokračovalo v zapisovaní do **Zoznamu odborne spôsobilých osôb na posudzovanie vplyvov činností na životné prostredie** v zmysle Vyhlášky MŽP SR č. 52/1995 Z.z. Do konca roku 2003 bolo v tomto zozname, ktorý vedie MŽP SR, zapísaných 369 fyzických osôb a 39 právnických osôb.

V oblasti plnenia záväzkov vyplývajúcich pre SR z **Dohovoru Európskej hospodárskej komisie OSN o hodnotení vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice** sa v roku 2002 pokračovalo v príprave návrhov bilaterálnych zmlúv so susednými štátmi a vytvárali sa podmienky pre úplnú implementáciu Dohovoru.

Zástupcovia MŽP SR sa aktívne zúčastňovali na medzinárodných rokovaníach pracovnej skupiny EIA a pracovnej skupiny k príprave návrhu Protokolu o strategickom environmentálnom hodnotení.

V roku 2003 bola úspešne ukončená realizácia **Twinningového projektu** „Implementácia smernice o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (*Implementation of the Environmental Impact Assessment Directive*)“, ktorého predmetom bolo zabezpečenie plnej implementácie smernice EHK č. 85/337 o posudzovaní vplyvov niektorých verejných a súkromných činností na životné prostredie, v znení smernice 97/11, najmä v oblasti informatiky. Vybraným hlavným partnerom pre riešenie tohto projektu bolo Nemecko a pomocným partnerom Švédsko.

V rámci twinningového projektu sa okrem zriadenia **Dokumentačného centra EIA na Slovenskej agentúre životného prostredia v Banskej Bystrici**, dopracoval informačný systém o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a pripravili a vydali sa metodické príručky, propagačné materiály, vrátane videofilmu o procese posudzovania vplyvov na životné prostredie, pre obce a širokú verejnosť.

V máji 2003 na 5. ministerskej konferencii „Životné prostredie pre Európu“, za účasti zástupcov Ministerstva životného prostredia SR bol prijatý "Protokol o strategickom environmentálnom hodnotení k Dohovoru EHK OSN o posudzovaní vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice, ktorý Slovenská republika podpísala s výhradou ratifikácie.

MŽP SR začalo pripravovať nový zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, ktorý bude obsahovať komplexné posudzovanie vplyvov na životné prostredie, to znamená posudzovanie strategických dokumentov (politiky, koncepcie, plány a programy), posudzovanie stavieb, zariadení a činností a posudzovanie vplyvov strategických dokumentov a stavieb, zariadení a činností presahujúcich štátne hranice.

Prevádzkovateľ je povinný prijať všetky opatrenia potrebné na prevenciu závažných priemyselných havárií a v prípade vzniku takej havárie alebo jej bezprostrednej hrozby opatrenia potrebné na jej zdolanie a obmedzenie jej následkov na život a zdravie ľudí, životné prostredie a majetok.

§3 ods. 1 zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

● PREVENCIA ZÁVAŽNÝCH PRIEMYSELNÝCH HAVÁRIÍ

Problematika prevencie závažných priemyselných havárií je v právnom systéme SR upravená nasledovnými **predpismi**:

- zákon č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len zákon o haváriách),
- vyhláška č. 489/2002 Z.z., ktorou sa vykonávajú niektoré ustanovenia zákona č. 261/2002 Z.z. o prevencii závažných priemyselných havárií a o zmene a doplnení niektorých zákonov,
- vyhláška č. 490/2002 Z.z. o bezpečnostnej správe a o havarijnom pláne.

Zákon o haváriách **ustanovuje** podmienky a postup pri prevencii závažných priemyselných havárií v **podnikoch s prítomnosťou vybraných nebezpečných látok** a na pripravenosť na ich zdolávanie a obmedzovanie ich následkov na život a zdravie ľudí, životné prostredie a majetok. Tento zákon plne transponuje smernicu Rady 96/82/ES o kontrole veľkých havarijných nebezpečenstiev s prítomnosťou vybraných nebezpečných látok, tzv. **SEVESO II**.

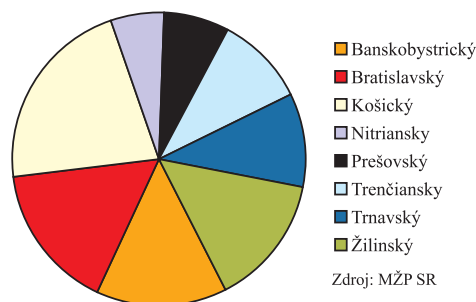
Zákon o haváriách rozdeľuje podniky podľa celkového množstva vybraných nebezpečných látok prítomných v podniku na **kategóriu A** a **kategóriu B** (tzv. **SEVESO podniky**). V súčasnosti pod zákon spadá 31 podnikov kategórie A a 38 podnikov kategórie B.

Medzi **základné povinnosti** prevádzkovateľov podnikov, v ktorých sa nachádzajú vybrané nebezpečné látky patrí:

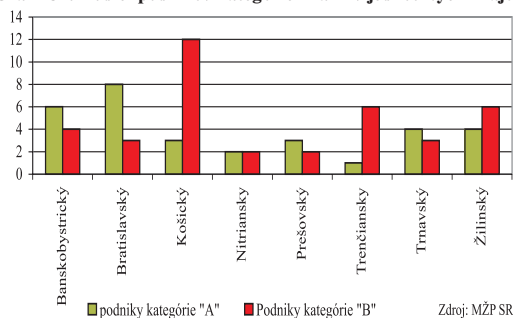
- preveriť celkové množstvo vybraných nebezpečných látok v podniku a následne zaradiť podnik do príslušnej kategórie,
- podať oznámenie o zaradení podniku na príslušný OÚ ŽP.
- Podniky zaradené do príslušnej kategórie musia:
- ustanoviť odborne spôsobilú osobu,
- vypracovať program prevencie závažných priemyselných havárií a zaviesť bezpečnostný riadiaci systém,
- vypracovať hodnotenie rizika a bezpečnostnú správu,
- vypracovať havarijný plán,
- informovať verejnosť,
- zabezpečiť záchrannú službu,
- uzatvoriť zmluvu o poistení zodpovednosť za škodu,
- predložiť podklady na vypracovanie plánu ochrany obyvateľstva.

Vláda SR uznesením č. 263 z 10. apríla 2003 a následne aj NR SR uznesením č. 329 z 19. júna 2003 vyslovili súhlas s prístupom SR k **Dohovoru EHK OSN o cezhraničných účinkoch priemyselných havárií**. Listina o prístupe SR k dohovoru bola uložená u depozitára, ktorým je generálny tajomník OSN, dňa 9. septembra 2003. Dohovor nadobudol pre SR platnosť dňa 8. decembra 2003. Zmluvnými stranami je 30 členských krajín EHK OSN a EÚ.

Graf 250. Podiel SEVESO podnikov v jednotlivých krajoch následkov povodní v rokoch 1998-2003

Graf 251. Podiel podnikov kategórie A a B v jednotlivých krajoch

Environmentálnou značkou je značka, ktorou sa na základe overenia postupom ustanoveným zákonom osvedčuje, že príslušný výrobok spĺňa nadštandardné požiadavky z hľadiska ochrany životného prostredia oproti iným výrobkom z tej istej skupiny výrobkov.

*§ 2 ods. 2 zákona č. 469/2002 Z.z.
o environmentálnom označovaní výrobkov*

● ENVIRONMENTÁLNE HODNOTENIE A OZNAČOVANIE VÝROBKOV

Rok 2003 bol už siedmym rokom realizácie dobrovoľného systému environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov na národnej úrovni a v súlade s prístupovým procesom Slovenska do EÚ sa v priebehu roku realizovali ďalšie aktivity, ako vstupná fáza pre realizáciu schémy európskeho environmentálneho označovania „Európsky kvet“ podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1980/2000/ES o zrevidovanom systéme udeľovania environmentálnej značky Spoločenstva. V roku 2003 vstúpila do platnosti vykonávací vyhláška MŽP SR č. 258/2003 Z.z., ktorou sa vykonáva zákon NR SR č. 469/2002 Z.z. o environmentálnom označovaní výrobkov. MŽP SR, ako kompetentný orgán pre udeľovanie národnej a európskej environmentálnej značky, realizovalo svoje aktivity a výkonné postupy cez poverenú odbornú organizáciu - SAŽP. V roku 2003 sa aktívne zabezpečovala účasť Slovenska ako pozorovateľa v príslušných orgánoch EKE - Rade pre environmentálne označovanie EÚ (EUEB). Boli vydané dve revidované smernice (0013/2003, 0014/2003) a jedna nová smernica č. 0022/2003 pre hygienický tissue papier a výrobky z neho, v platnosti bolo celkom 21 smerníc Národného programu environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov.

Tabuľka 221. Prehľad platných smerníc Národného programu environmentálneho hodnotenia a označovania výrobkov v roku 2003

Názov smernice	Číslo smernice
Posteľná bielizeň	0001/2000
Toaletný papier zo 100 % recyklovaných vlákien	0002/2000
Papierové vreckovky z recyklovaných vlákien	0003/2000
Vodou riediteľné náterové látky	0005/2000
Vodou riediteľné lepidlá a tmely	0006/2000
Elektrické automatické práčky pre domácnosť	0007/2001
Radiálne pneumatiky pre osobné automobily	0008/2002
Elektrické chladničky a mrazničky pre domácnosť	0009/2002
Vykurovacie kotly na plynné palivá vybavené atmosférickým horákom	0010/2002
Vykurovacie kotly na plynné palivá vybavené pretlakovým horákom	0011/2002
Prostriedky na zimnú údržbu	0012/2002
Biodegradovateľné plastové obalové materiály	0013/2003
Pracie prostriedky pre textilie	0014/2003
Elektrické zdroje svetla	0015/2001
Kvapalné čistiace prostriedky	0016/2002
Oceľové smaltované vane a sprchovacie misy	0017/2002
Mleté vápence	0018/2002
Veľkoplôšné drevné dosky	0019/2002
Textilné výrobky	0020/2002
Adsorbenty	0021/2002
Hygienický tissue papier a výrobky z neho	0022/2003

Zdroj: MŽP SR

Právo používať značku „**Environmentálne vhodný výrobok**“ na základe licenčných zmlúv s MŽP SR malo **47 výrobkov**. V hodnotenom období boli spracované dva návrhy osobitných podmienok na udelenie národnej environmentálnej značky pre výrobné skupiny „Nepálené murovacie materiály“ a „Drôtokamenné stavebné konštrukcie“ a spracované tri technické správy pre nové výrobné skupiny „Stavebné stroje, Lepenka a kartón zo zberového papiera“ a technická správa pre začlenenie absorbentov do systému environmentálneho označovania.

Tabuľka 222. Prehľad výrobkov s udelenou značkou Environmentálne vhodný výrobok

	Názov výrobku / Výrobca	Číslo smernice	Doba platnosti
1.	Súprava - Ty & Ja posteľná bielizeň zo 100% bavlny, Bavlnárske závody - TEXICOM, s.r.o., Ružomberok	0001	1997 - 1999 2000 - 2003
2.	Prestieradlá - Ty & Ja posteľná bielizeň zo 100% bavlny, Bavlnárske závody - TEXICOM, s.r.o., Ružomberok	0001	1997 - 1999 2000 - 2003
3.	EKOKRYL-MAT V 2045, Farba disperzná akrylátová mat, Chemolak, a.s., Smolenice	0005	1997 - 1999 2000 - 2003 2003 - 2006
4.	EKOKRYL-LESK V 2062, Farba disperzná akrylátová lesk, Chemolak, a.s., Smolenice	0005	1997 - 1999 2000 - 2003 2003 - 2006
5.	PAMAKRYL IN, Disperzná akrylátová farba, PAM, s.r.o., Bratislava	0005	1999 - 2002 2003 - 2006
6.	SADAKRIN, Farba disperzná akrylátová na sádkokartón, PAM, s.r.o., Bratislava	0005	1999 - 2002 2003 - 2006
7.	DUVILAX LP, Disperzné lepidlo na parkety a korok, Duslo, a.s., Šaľa	0006	2000 - 2003
8.	DUVILAX LS-50, Disperzné lepidlo na drevo, Duslo, a.s., Šaľa	0006	2000 - 2003
9.	DUVILAX L-58, Disperzné lepidlo na obkladačky a podlahoviny, Duslo, a.s., Šaľa	0006	2000 - 2003
10.	HV TENTO, Papierové vreckovky z recyklovaných vlákien do 25 g/m ² , Tento, a.s., Žilina	0003	2001 - 2004
11.	HV JEDNOTA, Papierové vreckovky z recyklovaných vlákien do 25 g/m ² , Tento, a.s., Žilina	0003	2001 - 2004
12.	TENTO – BUTTERFLY, Toaletný papier do 25 g/m ² , Tento, a.s., Žilina	0002	1998 - 2001 2001 - 2004
13.	TENTO – STANDARD, Toaletný papier do 25 g/m ² , Tento, a.s., Žilina	0002	1998 - 2001 2001 - 2004
14.	TENTO – MAXI, Toaletný papier do 25 g/m ² , Tento, a.s., Žilina	0002	1998 - 2001 2001 - 2004
15.	TENTO – ECONOMY, Toaletný papier do 25 g/m ² , Tento, a.s., Žilina	0002	1998 - 2001 2001 - 2004
16.	TENTO RC, Toaletný papier do 25 g/m ² , Tento, a.s., Žilina	0002	1998 - 2001 2001 - 2004
17.	JEDNOTA, Toaletný papier do 25 g/m ² , Tento, a.s., Žilina	0002	2001 - 2004
18.	Vodorozpustná PVA fólia SELEKT VF -H 208805 Selekt, Výskumný a šľachtiteľský ústav, a.s., Bučany	0013	2001 - 2004
19.	Oceľová smaltovaná kúpacia vaňa, ESTAP Festap, s.r.o., Bratislava	0017	2001 - 2004
20.	Oceľová smaltovaná sprchovacia misa, ESTAP Festap, s.r.o., Bratislava	0017	2001 - 2004
21.	Ekocell Agro, veľmi jemne mletý vápenec na úpravu pôdy, Cementáreň, a.s., Lietavská Lúčka	0018	2002 - 2005
22.	Ekocell Vita 7, veľmi jemne mletý vápenec na stavebné účely, Cementáreň, a.s., Lietavská Lúčka	0018	2002 - 2005
23.	Ekocell Vita 8, veľmi jemne mletý vápenec na stavebné účely, Cementáreň, a.s., Lietavská Lúčka	0018	2002 - 2005
24.	Ekocell Vita 9, veľmi jemne mletý vápenec na stavebné účely, Cementáreň, a.s., Lietavská Lúčka	0018	2002 - 2005
25.	Ekocell Vita 10, veľmi jemne mletý vápenec na stavebné účely, Cementáreň, a.s., Lietavská Lúčka	0018	2002 - 2005

26.	Ekocell Vita 11, veľmi jemne mletý vápenec na stavebné účely, Cementáreň, a.s., Lietavská Lúčka	0018	2002 - 2005
27.	Ekocell Bio MV, veľmi jemne mletý vápenec na odsírenie, Cementáreň, a.s., Lietavská Lúčka	0018	2002 - 2005
28.	Ekocell Bio FK, veľmi jemne mletý vápenec na odsírenie, Cementáreň, a.s., Lietavská Lúčka	0018	2002 - 2005
29.	Veľkoplošné lepené dosky, A.N.B., a.s., Žarnovica	0019	2002 - 2005
30.	Univerzálny adsorpčný materiál E1000, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
31.	Univerzálny adsorpčný materiál E348U, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
32.	Univerzálny adsorpčný materiál EU500, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
33.	Univerzálny adsorpčný materiál E1500, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
34.	Univerzálny adsorpčný materiál E1500S, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
35.	Univerzálny adsorpčný materiál EM36, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
36.	Univerzálny adsorpčný materiál GL150, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
37.	Hydrofóbny adsorpčný materiál E150M, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
38.	Hydrofóbny adsorpčný materiál E150SM, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
39.	Hydrofóbny adsorpčný materiál E100M, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
40.	Hydrofóbny adsorpčný materiál E810, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
41.	Hydrofóbny adsorpčný materiál E810B, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
42.	Hydrofóbny adsorpčný materiál E10P, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
43.	Hydrofóbny adsorpčný materiál E348P, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
44.	Hydrofóbny adsorpčný materiál E25, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
45.	Hydrofóbny adsorpčný materiál Spagetex, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
46.	Hydrofóbny adsorpčný materiál SCORBOOM, Johan ENVIRO, s.r.o., Bratislava	0021	2003 - 2006
47.	GRASIMAT OFZ, A.S., ISTEBNÉ	0012	2003 - 2006

Zdroj: MŽP SR

J. Klinda

Systém environmentálneho manažérstva je časť celkového systému manažérstva v organizácii, ktorá zahŕňa organizačnú štruktúru, plánovacie činnosti, zodpovednosti, praktiky, postupy, procesy a zdroje na prípravu, uplatňovanie, dosahovanie, preskúmavanie a udržiavanie environmentálnej politiky.

§ 5 ods. 1 zákona č. 468/2002 Z.z. o systéme environmentálne orientovaného riadenia a auditu

● SYSTÉMY ENVIRONMENTÁLNE ORIENTOVANÉHO RIADENIA A AUDITU

Schéma Spoločenstva o **environmentálnom manažérstve a audite (EMAS)** ako dobrovoľný nástroj pre organizácie, ktoré chcú zhodnotiť a zlepšiť svoje environmentálne správanie bola schválená nariadením EHS č. 1836/1993 - EMAS I v júni 1993 a uvedená do praxe v apríli 1995. Dňa 27. apríla 2001 vstúpilo do platnosti nové revidované nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 761/2001, ktoré umožňuje dobrovoľnú účasť organizácií v schéme environmentálneho manažérstva a auditu spoločenstva (EMAS II).

Požiadavky ustanovení revidovaného nariadenia a podmienky na začleňovanie organizácií do systému sú upravené v **zákone NR SR č. 468/2002 Z.z. o systéme environmentálne orientovaného riadenia a auditu**. V roku 2003 bola pripravená a schválená vyhláška k zákonu č. 428/2002, ktorá ustanovuje podrobnosti o

- požiadavkách na systém environmentálneho manažérstva
- postupe pri príprave a vykonávaní interných environmentálnych auditov
- náležitostiach environmentálneho vyhlásenia
- výkone činností environmentálnych overovateľov
- začleňovaní organizácie do systému environmentálne orientovaného riadenia a auditu
- spôsobe používania loga a spôsobe používania odkazu na registráciu.

Implementácia požiadaviek nariadenia súvisiacich najmä s prípravou odborníkov s požadovanou kompetentnosťou a vybudovaním inštitucionálnej schémy vrátane príslušných postupov sa v podmienkach v SR realizovala v priebehu roka 2003 prostredníctvom pokračujúceho projektu **TWINNING PHARE č. 99/IB/EN/01**. V rámci tohto projektu a za podpory MŽP SR a SAŽP sa uskutočnil seminár „EMAS a jeho uplatňovanie v procese výučby na vysokých školách“, určený pre fakulty vysokých škôl, ktoré majú vo svojich študijných programoch zaradenú výučbu environmentálneho manažérstva, manažmentu podniku, resp. kvalitu produkcie. Seminár poskytol zástupcom vysokých škôl informácie o princípoch a požiadavkách nariadenia a o jeho implementácii v SR s cieľom ich uplatňovania v procese prípravy študentov vo väzbe na jednotlivé programy a stupne výučby na vysokých školách. Zároveň v rámci tohto projektu sa uskutočnil environmentálny audit dvoch vybraných podnikov v kategórii malé a stredné podniky. Audit vykonal zahraničný environmentálny overovateľ s cieľom registrácie organizácií v EMAS.

V roku 2003 sa za organizačnej a lektorskej spolupráce SAŽP, MŽP SR, MVARR SR, SNAS, ZSPS (Zväzu strany podnikateľov Slovenska) a certifikačnej spoločnosti CERTICOM uskutočnila konferencia "Environmentálne manažérske systémy a EMAS" pre stavebný sektor, kde boli podrobne vysvetlené požiadavky nariadenia a zákona a kľúčové rozdiely medzi certifikáciou EMS a registráciou v EMAS.

V roku 2003 získalo v SR ďalších **39 organizácií** certifikát, ktorý im bol udelený po predchádzajúcom úspešnom audite funkčného EMS prevažne zahraničnými certifikačnými spoločnosťami. Do konca roku 2003 bolo v SR certifikovaných **149 organizácií** podľa normy ISO 14001. Do certifikačného procesu sa zapájajú aj slovenské certifikačné orgány:

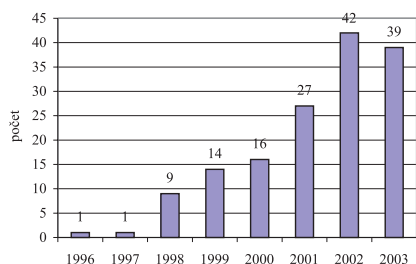
- SKQS Žilina, ktorá bola akreditovaná pre oblasť certifikácie EMS Slovenskou národnou akreditačnou službou (SNAS) v roku 1999
- CE Qualite Slovakia, s.r.o. Nová Dubnica, ktorá bola akreditovaná SNAS v roku 2002
- Technický a skúšobný ústav stavebný, Certifikačný orgán CERTICOM, ktorí získal osvedčenie o akreditácii od SNAS v roku 2003
- QS Cert, spol. s.r.o., ktorí získal osvedčenie o akreditácii od SNAS v roku 2003.

Tabuľka 223. Organizácie s certifikovaným EMS podľa medzinárodnej normy ISO 14001 v roku 2003

P.č.	Podnik	Platnosť certifikátu	Certifikačná spoločnosť
1.	Technopol Trikota, a.s., Bratislava	02/03 – 02/06	BVQI
2.	ZSNP FOUNDRY, a.s., Žiar nad Hronom	03/03 – 04/06	SGS Slovakia s.r.o.
3.	Stavebná mechanizácia a doprava, a.s., Poprad	03/03 – 04/06	SGS Slovakia s.r.o.
4.	OZO, a.s., Ružomberok	04/03 – 04/06	ITQ Žilina
5.	CFM Slovakia, s.r.o., Spišská Nová Ves	04/03 – 04/06	ITQ Žilina
6.	Dušan Lizák Martin	09/03 – 09/06	SKQS Žilina
7.	Glacier Tribometal Slovakia, a.s., Dolný Kubín	02/03 – 02/06	LRQA Prague B.C.
8.	Hydina ZK, a.s., Farma Čaklov Zamutov	06/03 – 08/03	SGS Slovakia s.r.o.
9.	GMW, s.r.o., Humenné	06/03 – 07/06	SGS Slovakia s.r.o.
10.	Panasonic AVC Networks Slovakia, s.r.o., Krompachy	08/03 – 08/06	DQS Nemecko
11.	Johnson Control International, s.r.o., OZ Lozorno	03/03 – 03/06	DQS Nemecko
12.	Mach Trade, s.r.o. Sereď	06/03 – 06/06	CE Qualite Nová Dubnica
13.	Slovenské elektrárne, a.s., Elektrárne Nováky, OZ	08/03 – 08/06	Det Norske Veritas
14.	Cesty, a.s., Nitra	09/03 – 09/06	BVQI
15.	SPAEZ, s.r.o., Banská Bystrica	09/03 – 09/06	SGS Slovakia s.r.o.
16.	GEPSTAV, s.r.o., Michalovce	10/03 – 10/06	SGS Slovakia s.r.o.
17.	Jozef Plančar – Gasmonta,s.r.o., Vranov nad Topľou	11/03 – 11/06	SGS Slovakia s.r.o.
18.	Brose Bratislava, s.r.o., Lozorno	07/03 – 11/04	TUV Bayern Sachsen,e.V.
19.	BSH Drives and Pumps, s.r.o., Michalovce	12/03 – 07/05	TUV Bayern Sachsen,e.V.
20.	BOGE Slovakia Trnava	08/03 – 08/06	SKQS Žilina
21.	Doprastav, a.s., závod Zvolen	11/03 – 11/06	SKQS Žilina
22.	PSL, a.s., Považská Bystrica	12/03 – 12/06	SKQS Žilina
23.	Hydac, s.r.o., Martin	12/03 – 12/06	SKQS Žilina
24.	Slovenské elektrárne, a.s., Atómové elektrárne Bohunice, Jaslovské Bohunice	10/03 – 10/06	Det Norske Veritas
25.	ŽOS, a.s., Trnava	11/03 – 11/06	Det Norske Veritas
26.	Holcim, a.s., závod Rohožník	11/03 – 11/06	CERTICOM
27.	Daniel Leysek – ASANARATES Košice	12/03 – 12/06	QS Cert
28.	Slovmag, a.s., Revúca	09/03 – 09/06	LRQA Prague B.C.
29.	VÚJE, a.s., Trnava	12/03 – 12/06	LRQA Prague B.C.
30.	KORA, a.s., Trenčín	03/03 – 03/06	CE Qualite Nová Dubnica
31.	ZAŤKO, s.r.o., Bratislava	12/03 – 12/06	SGS Slovakia s.r.o.
32.	FRUCONA, a.s., Košice	12/03 – 12/06	SGS Slovakia s.r.o.
33.	NAMA, s.r.o., Dunajský Klatov	2003 - 2006	SQS Švajčiarsko
34.	Volkswagen Slovakia, a.s., Bratislava	10/03 – 10/06	TUV Bayern Sachsen,e.V.
35.	U.S.STEEL Košice DZ Teplá valcovňa, DZ Obalová vetva, DZ Expedícia Košice	11/03 – 11/06	RWTUV Bratislava s.r.o.
36.	IMOS-ASEK, s.r.o., Hanuliakovo	10/03 – 10/06	BVQI
37.	KAFILÉRIA, a.s., Senec	05/03 – 05/06	BVQI
38.	Štefan Berezňai – AGRONET Dunajská Streda	12/03 – 12/06	BVQI
39.	CORN CORPORATION, s.r.o., Dunajská Streda	12/03 – 12/06	BVQI

Zdroj: SAŽP

Graf 252. Priebieh certifikácie v SR podľa normy ISO 14001 v rokoch 1996 - 2003

Normy radu ISO zavedené do sústavy STN do konca roku 2002

1. STN EN ISO 14001 (83 9001)	Systémy environmentálneho manažérstva. Špecifikácia s návodom na použitie (EN ISO 14001:1996)
2. STN ISO 14004 (83 9004)	Systémy environmentálneho manažérstva. Všeobecné pokyny obsahujúce zásady, systémy a podporné techniky (ISO 14004 : 1996)
3. STN ISO/TR 14015 (83 9015)	Environmentálne manažérstvo. Environmentálne posudzovanie miest a organizácií (EASO). (ISO 14015:2001)
4. STN ISO 14020 (83 9020)	Environmentálne značky a vyhlásenia. Všeobecné zásady (ISO 14020:2000)
5. STN ISO 14021 (83 9021)	Environmentálne značky a vyhlásenia. Vlastné vyhlásenie tvrdení o environmentálnych vlastnostiach (Environmentálne označovanie typu II) (ISO 14021:1999)
6. STN ISO 14024 (83 9024)	Environmentálne značky a vyhlásenia. Environmentálne označovanie typu I. Usmerňujúce zásady a postupy (ISO 14024:2000)
7. STN ISO/TR 14025 (83 9025)	Environmentálne značky a vyhlásenia. Environmentálne vyhlásenia typu III. (ISO/TR 14025:2000)
8. STN EN ISO 14031 (83 9031)	Environmentálne manažérstvo. Hodnotenie environmentálneho správania. Pokyny (EN ISO 14031:1999)
9. STN EN ISO 14040 (83 9040)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Princípy a štruktúra (EN ISO 14040:1997)
10. STN EN ISO 14041 (83 9041)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Definovanie cieľa a predmetu a inventarizačná analýza (EN ISO 14041:1998)
11. STN EN ISO 14042 (83 9042)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Posudzovanie vplyvov životného cyklu (ISO 14042:2000)
12. STN EN ISO 14043 (83 9043)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Interpretácia životného cyklu (ISO 14043:2000)
13. STN ISO/TR 14049 (83 9049)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Príklady používania ISO 14041 pri definovaní cieľa a predmetu a inventarizačnej analýze. (ISO/TR 14049:2000)
14. STN ISO 14050 (83 9050)	Environmentálne manažérstvo. Slovník (ISO 14050:2000)
15. STN 83 9060	Pokyny na začlenenie environmentálnych aspektov do noriem na výroby (ISO Guide 64: 1997)
16. STN 83 9066	Environmentálne manažérstvo. Všeobecné požiadavky na orgány vykonávajúce posudzovanie a certifikáciu/registáciu systémov environmentálneho manažérstva (EMS) (ISO/IEC Guide 66:1999)
17. STN EN ISO 19011	Návod na auditovanie systému manažérstva kvality a/alebo systému environmentálneho manažérstva (ISO 19011:2002)

Ďalšie normy ISO radu 14000 riešené v roku 2002

1. ISO/TR 14032	Environmentálne manažérstvo. Príklady hodnotenia environmentálneho správania . (ISO/TR 14032:1999)
2. ISO/TS 14048 (83 9048)	Environmentálne manažérstvo. Posudzovanie životného cyklu. Formát dokumentácie údajov. (ISO/TS 14048:2002)
3. ISO/TR 14062 (83 9062)	Environmentálne manažérstvo. Integrácia environmentálnych aspektov do návrhu a vývoja výrobku (ISO/TR 14062: 2002)
4. STN ISO 14050	Environmentálne manažérstvo. Slovník (ISO 14050:2002)

Environmentálne ciele určené na dosiahnutie dobrého stavu povrchových vôd a dobrého stavu podzemných vôd sa musia zabezpečiť plnením programu opatrení, ktoré sú ustanovené v pláne manažmentu povodí do 31. decembra 2015.

§ 16 ods. 1 zákona č. 364/2004 Z.z. o vodách a o zmene a doplnení niektorých zákonov (vodný zákon)

● EKONOMIKA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

Štátny rozpočet a investičná politika

Finančné prostriedky súvisiace s ochranou a tvorbou životného prostredia boli poskytované zo štátneho rozpočtu SR formou dotácií prostredníctvom rozpočtových kapitol príslušných ministerstiev.

Tabuľka 224. Environmentálne investície rezortov SR financované zo štátneho rozpočtu za rok 2003 (tis. Sk)

Rezort	ČOV kanalizácie	Ostatné VH akcie	Odpadové hospod.	Ochrana ovzdušia	Iné	Spolu	%
MŽP SR	652 370	138 900	159 380	34 766	149 312	1 134 728	51,15
MP SR	12 216		0	0	25 000	37 216	1,67
MS SR	9 361	154	0	12 637	0	22 152	1,00
MPSVR SR	0	0	0	0	0	0	0
MO SR	17 430	675	77 881	54 354	34 028	184 368	8,31
MK SR	0	0	0	4 762	0	4 762	0,22
MZ SR	0	24 334	0	23 375	0	47 709	2,15
MH SR	0	0	10 000	0	148 900	158 900	7,16
MV SR	3 229	107	0	39 217	0	42 553	1,92
MŠ SR	0		0	35 565	0	35 565	1,60
MDPT SR	269 081	50 456	0	0	33 381	352 918	15,91
MF SR	6 869	448	4 369	9 258	0	20 944	0,94
MZV SR	0	0	0	0	0	0	0
MVRR SR	41 488		0	0	135 203	176 691	7,97
SPOLU	1 012 044	215 074	251 630	213 934	525 824	2 218 506	100,00

Zdroj: Príslušné rezorty

Na celkovej sume investičných finančných prostriedkov 2 218 506 tis. Sk sa MŽP SR podieľalo čiastkou 1 134 728 tis. Sk (51,15 %) na zvyšku, t.j. 1 083 778 tis. Sk (48,85 %) sa podieľalo MDPT SR sumou 352 918 tis. Sk (15,91 %), MO SR sumou 184 368 tis. Sk (8,31 %), MVRR SR sumou 176 691 tis. Sk (7,97 %), MH SR sumou 158 900 tis. Sk (7,16 %), MZ SR sumou 47 709 tis. Sk (2,15 %), MV SR sumou 42 553 tis. Sk (1,92 %), MP SR sumou 37 216 tis. Sk (1,67 %), MŠ SR sumou 35 565 tis. Sk (1,60 %), MS SR sumou 22 152 tis. Sk (1,00 %), MF SR sumou 20 944 tis. Sk (0,94 %) a MK SR sumou 4 762 tis. Sk (0,22 %).

Za obdobie rokov 1993 - 2003 MŽP SR na environmentálne investície vyčlenilo sumu 10,7 mld. Sk, MP SR sumu 6,6 mld. Sk, MZ SR sumu 1,739 mld. Sk a MO SR sumu 1,737 mld. Sk. Celkovo na environmentálne investície v rokoch 1993 - 2003 v SR bola investovaná suma **24,55 mld. Sk**.

Tabuľka 225. Environmentálne investície rezortov SR financované zo štátneho rozpočtu** v období rokov 1993 - 2003 (tis. Sk)

Rezort	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000*	2001	2002	2003
MŽP SR	1 364 829	817 292	1 200 481	1 035 492	1 071 983	966 561	639 838	1 029 037	1 177 839 ¹⁾	1 464 308	1 134 728
MP SR	2 915 000	268 277	970 242	507 490	377 139	334 856	23 100	60 000	1 392 694 ²⁾	1 108 665	37 216
MS SR	0	4 235	14 740	36 143	22 293	13 687	11 813	16 800	36 834	32 492	22 152
MPSVR SR	21 300	30 256	35 875	42 391	5 993	0	3 816	0	3 447	550	0
MO SR	0	93 277	145 908	382 769	141 300	224 294	120 656	195 619	134 896	114 132	184 368
MK SR	6 855	2 563	5 150	6 700	9 800	15 834	12 201	6 460	30 551	8 819	4 762
MZ SR	65 100	147 643	147 313	184 259	113 695	218 445	207 725	230 685	217 848	159 402	47 709
MH SR	443 292	26 100	32 592	85 000	33 088	18 412	4 303	5 700	9 885	418 471	158 900
MV SR	0	16 372	29 901	17 825	0	11 692	31 773	41 236	24 304	22 151	42 553
MŠ SR	7 900	72 470	35 828	42 570	34 397	4 350	0	0	19 637	27 128	35 565
MDPT SR	19 625	11 300	0	47 140	175	9 010	5 136	1 500	87 649	593 293	352 918
MF SR	0	0	150	10 000	5 726	9 757	0	1 500	18 682	10 145	20 944
MVRR SR	0	0	0	0	0	0	0	0	0	143 890	176 691
Spolu	4 843 901	1 489 785	2 618 180	2 397 779	1 815 589	1 826 898	1 060 361	1 588 537	3 154 266	4 103 446	2 218 506

** do roku 2001 vrátane ŠFŽP, ŠFVH, ŠFCH

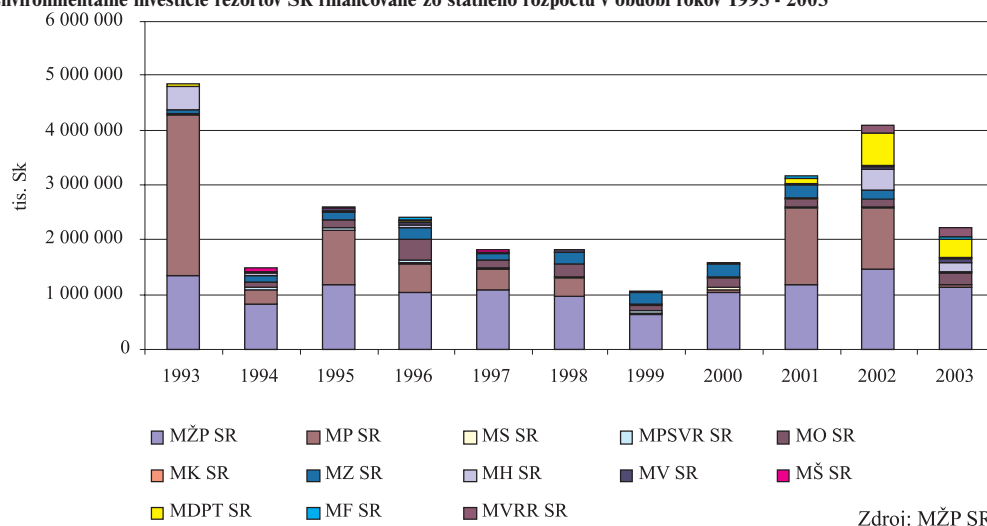
* údaje s výnimkou MŽP SR (predstavujú skutočnosť) sú údaje plánu na rok 2000

1) ŠFŽP + kap. MŽP SR (118 180 tis. Sk)

2) ŠFVH + kap. MP SR (982 613 tis. Sk)

Zdroj: MŽP SR

Graf 253. Environmentálne investície rezortov SR financované zo štátneho rozpočtu v období rokov 1993 - 2003

Zdroj: MŽP SR

Dotácie na realizáciu environmentálnych programov

Zrušením Štátneho fondu životného prostredia prešli práva a povinnosti fondu, ako aj pohľadávky a záväzky fondu na MŽP SR. V rámci MŽP SR sa fond transformoval do novej sekcie s názvom: Sekcia realizácie environmentálnych programov.

Úlohou tejto sekcie je sústreďovať a prerozdeľovať finančné prostriedky na podporu cieľov environmentálnej politiky formou financovania environmentálnych programov. Hlavným zdrojom príjmu sú príjmy, ktoré MŽP SR získava prostredníctvom ekonomických nástrojov, spoplatňovaním za znečisťovanie a využívanie zložiek životného prostredia. Takto získané finančné prostriedky sa stávajú príjmami štátneho rozpočtu, ktoré sú následne alokované späť do jednotlivých zložiek životného prostredia.

MŽP SR je základným zdrojom financovania environmentálnych akcií v rámci životného prostredia. Zameriava sa výlučne na financovanie environmentálnych projektov formou nenávratného financovania - dotácií.

Pre poskytovanie finančných prostriedkov v roku 2003 platila Smernica MŽP SR z 18. marca 2002 č. 2/2002-9.1. o poskytovaní finančných prostriedkov formou dotácií.

Najviac dotácií v roku 2003 bolo poskytnutých na financovanie environmentálnych programov týkajúcich sa ochrany a racionálneho využívania vôd - celkovo 308 dotácií v sume 791,27 mil. Sk, z toho 64 dotácií do vodovodov v sume 138,9 mil. Sk a 244 dotácií v sume 652,37 mil. Sk do ČOV a kanalizácie.

Tabuľka 226. Prehľad poskytnutých dotácií v roku 2003

Oblasť dotácií	Počet	Sk
Ochrana ovzdušia a ozónovej vrstvy Zeme	33	34 765 900
Ochrana a racionálne využívanie vôd	308	791 270 000
z toho: vodovody	64	138 900 000
ČOV a kanalizácie	244	652 370 000
Odpadové hospodárstvo a environmentálne rizikové faktory	87	159 380 000
Ochrana prírody a krajiny	17	16 029 644
Územné plánovanie, revitalizácia územia a POD	31	8 870 000
Iné akcie na podporu štátnej env. politiky	44	28 729 920
Havárie a mimoriadne zhoršenie vôd	5	1 136 825
Delimitované dotácie z MP SR	65	77 730 000
Spolu	840	1 134 728 289

Zdroj: MŽP SR

Ekonomické nástroje

Ekonomické nástroje tvorby a ochrany životného prostredia sú chápané ako súčasť komplexu nástrojov riadenia hospodárstva, ktorých výber je cieľovo determinovaný a v určitých prípadoch časovo ohraničený.

Tabuľka 227. Príjmy z vybraných ekonomických nástrojov uplatňovaných v roku 2003 (tis. Sk)

Druh platby	2003	Príjemca
Platby za znečisťovanie:		
Poplatky za nakladanie s látkami a výrobkami poškodzujúcimi ozónovú vrstvu	5 781	ŠR SR
Poplatky za znečistenie ovzdušia	625 134	ŠR SR
Odplaty za vypúšťanie odpadových vôd	214 333	ŠR SR
Poplatky za ukladanie odpadov	4 205	ŠR SR
Poplatky EIA	52	ŠR SR
Platby za využívanie prírodných zdrojov:		
Odplaty za odber podzemnej vody	303 193	ŠR SR
Odplaty za odber povrchovej vody	x	podniky povodia
Odplaty za odber vody z verejných vodovodov	x	vodárne a kanalizácie
Odvody za záber poľnohospodárskej pôdy	x	ŠR SR
Odvody za záber lesnej pôdy	55 000	ŠR SR
Úhrady za dobývacie priestory	3 300,6	ŠR SR
Úhrady za vydobyté nerasty	106 194,8	ŠR SR
Úhrady za ukladanie plynov a kvapalín v prírodných horninových štruktúrach a podzemných priestoroch	29 530,6	ŠR SR

Zdroj: MŽP SR, MP SR, MF SR

V roku 2003 najvyššia suma za znečisťovanie životného prostredia pochádzala z poplatkov za znečisťovanie ovzdušia (625,134 mil. Sk).

◆ Pokuty uložené orgánmi štátnej správy starostlivosti o životné prostredie

Za porušenie povinností uložených všeobecne záväznými právnymi predpismi ukladajú orgány štátnej správy starostlivosti o životné prostredie pokuty.

Tabuľka 228. Pokuty uložené orgánmi štátnej správy pre životné prostredie (tis. Sk, príjem ŠR SR)

Sektor	2003
Ochrana ovzdušia	1 847
Ochrana vôd	8 030
Odpadové hospodárstvo	6 129
Ochrana prírody	1 255
Porušenie stavebného zákona *	3 716
Penále	353
Porušenie zákona o obaloch	5
Porušenie zákona o prevencii závažných priemyselných havárií	4
Porušenie zákona o obchode s ohrozenými druhmi voľne žijúcich živočíchov a voľne rastúcich rastlín	43
Spolu	21 382

* Zníženie príjmu z pokút za uvedení oblasť súvisí s prechodom kompetencií v oblasti územného plánovania a stavebného poriadku z MŽP SR na MVRR SR, ktorý vyplýva zo zákona č. 417/2003 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov a zákon NR SR č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Zdroj: MŽP SR

Tabuľka 229. Pokuty uložené orgánmi štátnej správy pre životné prostredie v období rokov 1993 - 2003 (tis. Sk)

Sektor	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Ochrana ovzdušia	9 693	7 878	3 512	6 346	2 083	3 771	2 334	1 644	2 220	6 176	1 847
Ochrana vôd	12 635	11 480	10 152	9 705	8 769	7 850	6 733	6 038	8 887	5 858	8 030
Odpady	5 894	18 261	17 517	15 068	10 731	8 659	7 012	9 213	9 269	3 743	6 129
Ochrana prírody	662	401	1 144	8 452	852	1 893	1 659	1 498	1 581	3 532	1 255
Penále	-	-	-	-	-	-	692	417	4 244	1 357	353
Stavebný zákon	-	-	-	-	-	-	-	1 091	5 671	7 135	3 716
Obaly	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Prevenčia závažných priemyselných havárií	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Obchod s ohrozenými druhmi živočíchov a rastlín	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	43
Spolu	28 884	38 020	32 325	39 571	22 435	22 173	18 430	19 901	31 872	27 801	21 382

Zdroj: MŽP SR

V roku 2003 najvyššia suma pokút bola udelená v oblasti ochrany vôd (8,03 mil. Sk), v oblasti odpadového hospodárstva (6,129 mil. Sk), za porušenie stavebného zákona 3,716 mil. Sk. Celková výška udelených pokút od roku 2001 zaznamenáva pokles. V roku 2003 došlo v porovnaní s rokom 1993 k poklesu celkovej výšky udelených pokút o 26 %. V rokoch 1993 - 2003 najvyššia suma pokút uložená orgánmi štátnej správy pre životné prostredie bola v oblasti odpadového hospodárstva (111,4 mil. Sk), ďalej v oblasti ochrany vôd (96,1 mil. Sk) a taktiež v oblasti ochrany ovzdušia (45,3 mil. Sk).

Environmentálne príjmy a výdavky

Finančné ukazovatele ochrany životného prostredia sú v SR systematicky sledované Štatistickým úradom SR (ŠÚ SR) v rokoch 1998 - 2002 jednak ako investície, bežné vnútro podnikové náklady a výnosy za ochranu životného prostredia, jednak ako výdavky jednotlivých rozpočtových kapitol.

Investičné náklady sú finančné prostriedky vynaložené v sledovanom období na vybudovanie, nákup alebo obstaranie investičného majetku, slúžiaceho na ochranu životného prostredia (ŽP) - t. j. na ochranu ovzdušia, vôd, pôdy a ostatných zložiek. Investície môže organizačná jednotka získať z vlastných alebo štátnych zdrojov (účelové dotácie a nízkoúrovňové úvery) ako aj zo zahraničia, prostredníctvom špecializovaných fondov (PHARE, ÍSPA), poskytnutých úverov, grantov a dotácií z vládnych alebo mimovládnych zdrojov.

Vnútro podnikové náklady sú náklady, ktoré vznikajú jednotlivým subjektom v súvislosti s prevádzkou, údržbou a opravami vlastných zariadení na ochranu ŽP. Rozčleňujú sa na mzdové náklady a ostatné prevádzkové náklady. Súčasťou nákladov organizácie sú aj platby na ochranu ŽP hradené iným subjektom, platby a poplatky štátnym orgánom a organizáciám ako aj súkromným osobám a podnikateľským subjektom.

Mzdové náklady zahŕňajú mzdy, náhrady miezd a príplatky zamestnancov, zabezpečujúcich údržbu, prevádzku a obsluhu zariadení na ochranu ŽP.

Ostatné prevádzkové náklady tvoria všetky ostatné druhy nákladov, spojené s prevádzkou týchto zariadení.

Náklady organizácie hradené iným subjektom zahŕňajú poplatky a platby štátnym orgánom a organizáciám (poplatky za licencie, využívanie pôdneho fondu, ťažbu a dobývanie, platby za znečisťovanie, pokuty a penále).

Platby súkromným osobám a organizáciám predstavujú úhradu nákladov, spojených s využívaním environmentálnych služieb ich špecializovaným poskytovateľom.

Výnosy za ochranu ŽP sú tvorené príjmami, ktoré organizácie získajú za predaj svojich výrobkov a technológií, prístrojov a komponentov na ochranu ŽP iným subjektom. Ide o predaj technológií na ochranu ŽP, ak organizácia takéto vyvinula, alebo odkúpila s právom ďalšieho predaja a za poskytovanie služieb na ochranu ŽP pre iné subjekty, ak takéto v rámci svojej činnosti poskytuje.

Tabuľka 230. Environmentálne príjmy a výdavky podľa súčasného spôsobu štatistického vykazovania za obdobie rokov 1998 - 2002 (tis. Sk)

Oblasť príjmov a výdavkov	1998	1999	2000	2001	2002
Investície na ochranu ŽP hradené zo štátnych zdrojov	1 221 075	972 013	899 423	1 195 411	1 071 774
Investície na ochranu ŽP hradené zo zahraničných zdrojov	7 008 421	682 031	377 451	133 748	2 164 044
Bežné náklady na ochranu ŽP	7 036 448	13 254 532	6 769 026	9 209 273	11 485 181
Vnútro podnikové náklady – mzdové	434 349	1 476 547	522 970	612 137	842 778
Vnútro podnikové náklady – ostatné	3 188 770	4 281 270	3 130 282	4 892 388	5 579 150
Náklady organizácie na ochranu ŽP hradené iným subjektom					
Poplatky a platby štátnym orgánom a organizáciám	2 464 240	5 455 697	2 289 366	2 653 205	2 919 064
Platby súkromným osobám a organizáciám	949 089	2 041 018	826 408	1 051 543	2 144 189
Výnosy z ochrany ŽP					
Tržby za predaj výrobkov, prístrojov a komponentov	610 971	536 144	702 497	659 868	709 743
Tržby za predaj technológií	509	3 300	5 808	16 116	1 100
Tržby za poskytnuté služby	328 985	412 828	437 403	477 601	1 056 806

Zdroj: ŠÚ SR

Osvetová činnosť zvyšuje všeobecnú kultúrnu a vzdelanostnú úroveň ľudí tým, že... prehlbuje vzťah k vlastnému štátu, ... a k starostlivosti o životné prostredie.

§ 2 ods. 2 zákona č. 61/2002 Z.z. o osvetovej činnosti

● VEDA, VÝSKUM A ENVIRONMENTÁLNA OSVETA

Veda a výskum

Základným dokumentom pre rozvoj vedy a výskumu bola **Koncepcia výskumu a vývoja v pôsobnosti MŽP SR do roku 2005**.

Výskumné projekty v roku 2003 boli zamerané na zabezpečenie nasledovných priorít:

- ekologizácia hospodárenia s odpadmi,
- ochrana prírody a krajiny,
- ochrana a racionálne využívanie horninového prostredia.

V rámci rezortu prostredníctvom ŠGÚDŠ, SHMÚ a VÚVH bolo riešených šesť výskumných úloh:

- *Zostavenie geologickej mapy a vysvetliviek Starohorských vrchov, Čierťaže a severnej časti Zvolenskej kotliny v mierke 1 : 50 000,*
- *Tektogenéza sedimentárnych panví Západných Karpát,*
- *Tepelno-tlakové zmeny v zemskej kôre Západných Karpát, opakovateľnosť v blízkej i vzdialenej budúcnosti,*
- *Príprava databázy údajov, biologické ukazovatele a hydromorfologické charakteristiky pre výber referenčných miest podľa rámcovej smernice EÚ o vodách,*
- *Základné hydrogeologické mapy vybraných regiónov Slovenska,*
- *Zdravá pitná voda - súčasť potravinového reťazca.*

V roku 2003 bolo MŽP SR účastníkom medzirezortného programu „**Koordinácia prierezových aktivít a zabezpečovanie cieľov štátnej vednej a technickej politiky**“ a podporovalo riešiteľov bilaterálnych projektov medzinárodnej vedecko-technickej spolupráce. ŠGÚDŠ sa podieľal na riešení projektu v rámci Štátneho programu vedy a výskumu, ktorého gestorom je Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR.

Koordinácia výskumu s cieľom zabezpečiť ďalšie priority v oblasti životného prostredia bola realizovaná formou dohôd o spolupráci so SAV a STU Bratislava. V spolupráci s Komisiou pre životné prostredie SAV sa uskutočnila tlačová beseda k výsledkom výskumu v oblasti ochrany pred povodňami v SR, na ktorej boli prezentované výsledky SHMÚ a spoločný seminár „**Geneticky modifikované organizmy**“. Výskumné ústavy SAV v spolupráci s MŽP SR v roku 2003 v rámci grantovej agentúry VEGA riešili viacero projektov, zameraných na problematiku ochrany a skvalitňovania životného prostredia. ŠGÚDŠ sa zapojil v spolupráci so SAV do 6. RP EÚ v prioritě **Globálne zmeny a ekosystémy** so zameraním na problematiku vôd a klímy v tematických oblastiach cyklus vody, mechanizmus dezertifikácie a prírodné katastrofy spojené s klimatickými zmenami, globálne systémy pozorovania klimatických zmien a bezpečnosť jadrových úložísk (Euroatom). Ústav vstúpil aj do tvorby projektu NoE EuroCats (**dopady globálnych klimatických zmien na nížinné povodia**), do ktorého je zapojených celkom 13 krajín.

SHMÚ sa podieľal spoločne s ÚI SAV na riešení projektu CROSSGRID - **Podpora systémov pre ochranu a prevenciu pred povodňami**, projekte EFFS (**European Flood Forecasting System**) a projekte TISA (**Integrované modelovanie povodia**).

Výskumné aktivity, zamerané na problematiku odpadového hospodárstva boli realizované v úzkej súčinnosti s Fakultou chemickej a potravinárskej technológie STU Bratislava. V roku 2003 sa riešil projekt „**Fyzikálno-chemické a biologické remediačné postupy a technológie na znižovanie koncentrácie PCB v životnom prostredí**“ a uskutočnil sa spoločný odborný seminár „**Perzistentné organické látky a životné prostredie**“.

Environmentálna osveta

V zmysle platnej **Koncepcie environmentálnej výchovy a vzdelávania** schválenej uznesením vlády SR č. 846/97 pokračoval rezort životného prostredia v plnení úloh a jej aktualizácii.

K najvýznamnejším aktivitám v roku 2003 patrili:

Realizácia II. a príprava III. etapy projektu SAŽP „Živá príroda“

Výchovno-vzdelávací projekt Živá príroda, vyhlásený SAŽP v spolupráci s Field Studies Council (FSC) z Veľkej Británie, za finančnej podpory Darwin Initiative a SPP, š. p., Bratislava predstavoval najväčší a najúspešnejší detský projekt zameraný na mapovanie a ochranu biodiverzity v Európe. Cieľom projektu bolo zvýšenie uvedomelosti mladej generácie, overenie si školských poznatkov prácou v teréne, spoznanie dôležitosti individuálnej zodpovednosti a zapojenie ich do riešenia environmentálnych problémov. Projektu sa zúčastnilo 5 520 detí z celého Slovenska.

Slávnostné vyhodnotenie II. etapy projektu sa uskutočnilo počas medzinárodného festivalu ENVIROFILM za účasti zástupcov participujúcej organizácie FSC, MŽP SR, MŠ SR a SAŽP. Počas slávnostného vyhodnotenia sa uskutočnila aj prezentácia malých ekologických projektov ich vlastnými tvorcami a riešiteľmi. Pri tejto príležitosti bol vydaný spravodajca „Živá príroda“, v ktorom boli zhodnotené všetky projekty, zaslané do druhej etapy.

Príprava metodiky programu Ekoškola

V spolupráci s partnerskou organizáciou FSC ako aj Foundation for Environmental Education (FEE) bola konzultovaná príprava metodiky programu Ekoškola. V rámci tohto programu bol nadviazaný aj kontakt s národnými koordinátormi členských krajín programu Ekoškola v Slovinsku a Finsku. V spolupráci s FSC sa pripravoval projekt „Environmentálna výchova pre telesne postihnutú mládež“, ktorý bol schválený.

Veľtrh environmentálnych výučbových programov SEV SAŽP Drieňok Teplý Vrch, 3. - 5. októbra 2003

Cieľom Veľtrhu bola už po druhýkrát praktická výmena skúseností a nápadov medzi výchovno-vzdelávacími organizáciami a subjektami (štátne a neštátne centrá, strediská environmentálnej výchovy, pedagógovia na rôznych stupňoch škôl, centrá voľného času, školské strediská záujmovej činnosti a metodické centrá) so zameraním na aktuálne otázky environmentálnej výchovy. Najväčšia pozornosť bola venovaná odborným materiálom a didaktickým pomôckam.

Všetky podujatia environmentálnej osvety nadväzovali predovšetkým v rámci ENVIROJARI 2003 na významné dni environmentálneho kalendára a všeobecne je možné ich kategorizovať nasledovne:

➤ *celoslovenské podujatia pre laickú a odbornú verejnosť*

ENVIROFILM 2003

IX. ročník medzinárodného festivalu filmov, TV programov a videoprogramov s tematikou tvorby a ochrany životného prostredia, ktorý sa uskutočnil v dňoch 6. - 10. mája 2003 v Banskej Bystrici, vo Zvolene a v Banskej Štiavnici. V hlavnej filmovej súťaži organizátori zaevidovali 110 filmov z 20 krajín celého sveta. Okrem súťažnej prehliadky filmov, sa uskutočnil aj sprievodný program pre verejnosť. Pre deti a mládež boli vyhlásené dve medzinárodné výtvarné súťaže:

Zelený svet - VIII. ročník medzinárodnej súťaže výtvarnej tvorivosti detí a mládeže bol tematicky orientovaný na vodu k Roku vody vyhlásenému OSN. Do súťaže sa zapojilo 78 základných škôl, 23 základných umeleckých škôl, 17 materských škôl a 11 špeciálnych škôl zo SR. Zo zahraničia to boli práce detí z Poľska, Maďarska, Lotyšska, Rumunska a Česka. Odborná porota celkovo hodnotila 1 610 výtvarných prác detí do 15 rokov.

III. ročník súťaže ekoplagátov vyhlásený Royal Award Foundation z Kodane pre 31 členských krajín EAA - 4 ocenené práce zo Slovenska boli vystavené v júni v Kodani počas týždňa aktivít k Svetovému dňu životného prostredia.

Už v roku 2002 bola v Banskej Bystrici založená medzinárodná asociácia Ecomove International, ktorá združuje 6 environmentálnych festivalov z Európy (Grécko, Nemecko, Portugalsko, Česko, Rusko, Slovensko) a jeden festival z Japonska. Hlavným cieľom tejto zastrešujúcej organizácie je podporovať environmentálne médium - najmä audio-vizuálne - ako dôležitý a najefektívnejší nástroj šírenia environmentálnych odkazov širokej verejnosti bez hraníc.

XVIII. medzinárodný festival potápačských filmov

Festival sa uskutočnil v dňoch 8. - 12. októbra 2003 v Tatranskej Lomnici v spolupráci s Potápačským klubom Vodnár Poprad, TANAP-om a Zväzom potápačov Slovenska. V rámci festivalu sa už tradične čistili tatranské plesá, prebiehala výstava súťažných fotografií. Sprievodnou akciou bola výstava a odovzdávanie cien v medzinárodnej výtvarnej súťaži detí „Zachráňme život vo vodách“ a odborný seminár pre účastníkov „Filmovanie v prírode - mobilná strižňa“.

Životné prostredie v prístupovom procese do EÚ

V dňoch 26. a 27. mája 2003 sa konalo v Bratislave pravidelné stretnutie ministra životného prostredia SR s podnikateľskou a priemyselnou sférou. Cieľom tohto stretnutia bolo zhodnotenie aktuálnych vzťahov medzi životným prostredím a ekonomickým rozvojom a informovanie o stave legislatívy v oblasti životného prostredia.

- *podpora realizácie environmentálnej výchovy a vzdelávania na rôznych stupňoch škôl a v rámci programov mimoškolskej environmentálnej výchovy*

V priebehu celého roka 2003 sa realizovalo viacero seminárov, metodických dní, školení pre pedagógov MŠ a ZŠ, boli spracované rôzne metodické materiály a príručky, pracovné listy pre žiakov, vykonávala sa metodicko-poradenská činnosť pre školy, organizovali sa rôzne environmentálne súťaže, ankety, kvízy, odborné exkurzie, špeciálne enviroprogramy pre školy v prírode a letné tábory, ankety, kvízy, súťaže, prednášky pre školy, výučba v zooškole a zookružku ZOO Bojnice, pokračovalo vydávanie Zoočasopisu pre deti.

- *prednáškovo - osvetová, konzultačná a poradensko-informačná činnosť pre verejnosť, odborné aktivity v regiónoch SR*

Odborné a vzdelávacie aktivity zameriavalo MŽP SR prostredníctvom rezortnej vzdelávacej inštitúcie SAŽP predovšetkým na zamestnancov špecializovanej štátnej správy pre životné prostredie. Na základe platnej akreditácie, udelenej Ministerstvom školstva SR sa organizovalo v roku 2003 viacero školení, prednášok a seminárov z oblasti ochrany ovzdušia, akosti a množstva vôd a ich racionálneho využívania, odpadového hospodárstva, ochrany prírody a krajiny, manažmentu environmentálnych rizík. Pre odbornú verejnosť v regiónoch sa uskutočnili konferencie, semináre a workshopy na aktuálne a žiadané témy z oblasti životného prostredia, napr. environmentálny audit, environmentálne manažérske systémy, novelizácia zákonov z oblasti životného prostredia. Pre širokú laickú verejnosť sa uskutočňovali každoročne známe a obľúbené podujatia ako napr.:

- „Remeselnícke variácie Vianoc“ (SMOPaJ), „Festival kumštu, remesla a zábavy“ (SBM), Hubárska poradňa (SMOPaJ a ŠOP SR), prednášky s ekologickou a speleologickou tematikou (SSJ a SMOPaJ), tematické cykly „Životné prostredie v biologickom a spoločenskom kontexte“,
- sprístupňovanie zbierkových fondov SBM a SMOPaJ, poskytovanie informácií z databáz organizácií, členstvo v komisiách a porotách, sprievodcovská činnosť,
- organizácia súťaží a súťažných prehliadok napr. SMOPaJ o Najlepšiu jaskyniarsku poviedku, medzinárodná súťaž a výstava SBM „Ochrana prírody a kultúrneho dedičstva v karikatúre“ v Slovenskej republike, Maďarskej republike a Rakúsku,
- realizácia výstav a stálych expozícií Ekofotografia 2003, Národné parky Európy - NP Slovenský raj, Národné parky SR (ŠOP SR), Chránená príroda, Minerály - výskyt, využitie, ochrana, Kras a jaskyne Slovenska, Jaskyne zaradené do UNESCO, Slovenské jaskyne ako súčasť svetového prírodného dedičstva, Portréty prírody, Speleofotografia, Noční lovci (SMOPaJ), Baníctvo na Slovensku, Mineralogicko-petrologická expozícia (SBM),
- organizácia odborných konferencií a seminárov - k 10. výročiu založenia SAŽP sa uskutočnila v dňoch 2.- 3. júna 2003 odborná konferencia „**Environmentálna politika rezortu životného prostredia v rokoch 1993 - 2003 a perspektívy jej rozvoja**“. SSJ úspešne zorganizovala v dňoch 6. - 8. 10. 2003 4. vedeckú konferenciu „**Výskum, využívanie a ochrana jaskýň**“. Odborný program tvorilo 45 referátov a posterových prezentácií. Prítomných bolo 80 účastníkov, z toho 32 zo zahraničia (Českej republiky, Poľska, Slovinska, Rakúska a Japonska). „**8. odborný seminár pre pracovníkov sprístupnených jaskýň**“ sa konal v dňoch 24. - 26. 3. 2003. V rámci rozvoja speleologickej strážnej služby v jednotlivých krasových oblastiach na Slovensku, najmä na báze spolupráce s vybranými členmi Slovenskej speleologickej spoločnosti, sa v dňoch 24. - 25. 11. 2003 uskutočnil „**3. seminár stráže prírody**“ so zameraním na kras a jaskyne.

- *Edičná a propagačná činnosť*

Rezort životného prostredia vydáva niekoľko vlastných periodických a neperiodických edičných titulov, zborníkov a časopisov (Enviromagazín, Slovenský kras, Ochrana prírody Slovenska, Chránené územia Slovenska, Aragonit, Vestník). Okrem toho bolo vydaných aj množstvo ročeniek, hodnotiacich správ a spravodajských bulletinov.

- *Informovanosť občanov*

Právo na prístup verejnosti k informáciám o životnom prostredí všeobecne alebo špecificky bolo a je upravené aj vo viacerých medzinárodných dokumentoch, resp. predpisoch EÚ. Základným medzinárodným dokumentom v oblasti reálneho napĺňania základných ľudských práv a slobôd v oblasti súvisiacej so starostlivosťou o životné prostredie je Dohovor (EHK OSN) o prístupe k informáciám, účasti verejnosti na rozhodovacom procese a prístupe k spravodlivosti v záležitostiach životného prostredia (Aarhuský dohovor) z roku 1998.

MŽP SR sprístupňuje informácie v zmysle § 5 zákona č. 211/2000 Z.z. o slobodnom prístupe k informáciám na svojej internetovej stránke.

V roku 2003 bolo v centrálnej evidencii žiadostí o poskytnutie informácií podľa zákona č. 211/2000 zaevidovaných na MŽP SR spolu 3 237 žiadostí. Prostredníctvom elektronickej pošty bolo podaných 550 žiadostí, poštou prišlo 88 žiadostí, faxom 21. Priamo počas telefonického rozhovoru bolo vybavených 2 495 žiadostí. V Kancelárii pre styk s verejnosťou

MŽP SR bolo vybavených 83 osobných žiadostí o poskytnutie informácií, pričom treba poznamenať, že návštevníci kancelárie, požadujúci propagačné materiály, nie sú osobitne evidovaní. Najviac záujmu prejavili žiadatelia o informácie, dotýkajúce sa pripravovanej legislatívy, ktorá má bezprostredný dopad na občanov. Kancelária pre verejnosť poskytovala záujemcom odbornú literatúru a sprostredkúvala osobné konzultácie žiadateľov s príslušnými odbornými pracovníkmi MŽP SR.

Prostredníctvom tlačového oddelenia boli v roku 2003 poskytované aktuálne informácie, týkajúce sa zabezpečenia úloh a dosiahnutých výsledkov činnosti samotného MŽP SR, ale aj organizácií v pôsobnosti rezortu. Uskutočnili sa mnohé tlačové konferencie, briefinky, rozhovory s predstaviteľmi rezortu a s odbornými pracovníkmi. Pre rýchle spravodajstvo ako aj pre publicistiku boli poskytnuté tlačové správy a tlačové informácie. Predmetom tlačových besied boli najmä aktuálne otázky problematiky ochrany životného prostredia: napr. program odpadového hospodárstva, aktuálne informácie o činnosti SIŽP, stav kvality povrchovej a podzemnej vody, stav kvality ovzdušia, povodňová situácia na Slovensku, integrovaná prevencia a kontrola znečistenia, NATURA 2000 a mnohé ďalšie.

- *Spolupráca s mimovládnyimi organizáciami*

Spolupráca MŽP SR s mimovládnyimi organizáciami je deklarovaná Dohodou o spolupráci zo dňa 6. decembra 1998. Environmentálne mimovládne organizácie zastupuje v tejto dohode združenie Ekofórum. Za účelom vzájomnej informovanosti a úzkej spolupráce MŽP SR umožňuje zástupcom mimovládnych organizácií aktívnu účasť v poradných orgánoch ministra (napr. Medzirezortná koordinačná skupina pre Aarhuský dohovor, Ústredná rada environmentálnej výchovy, Rada environmentálnych projektov,...). Na tvorbe rozhodujúcich strategických a koncepčných dokumentov sa takto majú právo podieľať aj mimovládne organizácie.

Minister životného prostredia každoročne vyčleňuje z rozpočtu MŽP SR finančné prostriedky na podporu environmentálnych projektov mimovládnych organizácií, občianskych združení, záujmových združení právnických osôb, nadácií, neinvestičných fondov a neziskových organizácií, tzv. grantovú súťaž „Zelený projekt“. V roku 2003 pokračovala táto súťaž v gescii Odboru pre styk s verejnosťou a celkovo bola na 34 schválených environmentálnych akcií poskytnutá finančná čiastka 996 tis. Sk. Nosnú časť tvorili projekty, zamerané predovšetkým na environmentálnu výchovu, ochranu prírody a krajiny, separovanie a recykláciu domového odpadu a zdokonaľovanie ekologického a environmentálneho vedomia a poznania.

- *Prezentácia rezortu MŽP SR*

V roku 2003 sa MŽP SR zúčastnilo medzinárodných výstav Ekotechnika - Hydrotec Bratislava, Enviro Nitra, E + R + P Bratislava a Kamenár Trenčín. V rámci sprievodného programu výstavy Ekotechnika - Hydrotec sa konala odborná celoštátna konferencia „Úlohy samosprávnych orgánov SR pri zabezpečovaní ochrany životného prostredia a trvalo udržateľného rozvoja miest a vidieka“ a odborný seminár „Environmentálna kvalita výrobkov“.

Prezentácia sprístupnených jaskýň a svetového dedičstva sa zabezpečila priamou účasťou a vystavovaním na 9. medzinárodnom veľtrhu cestovného ruchu ITF SLOVAKIATOUR v dňoch 16. - 19. 1. 2003 v Bratislave, na 12. ročníku Stredoeurópskeho veľtrhu cestovného ruchu Holiday World 2003 v dňoch 13. - 16. februára v Prahe a na veľtrhu Toursalon v dňoch 22. - 25. 10. 2003 v Poznani v Poľsku. V priestoroch átria MŽP SR bolo v priebehu celého roka realizovaných viacero výstav a prezentácií.

- *Skvalitňovanie sústavy náučných chodníkov a náučných lokalít*

V roku 2003 sa vybudovali nové náučné chodníky (NCH):

- NCH Regetovské rašelinisko
- NCH Zborovská hradná cesta
- NCH Mačacia
- NCH v Sásavskej doline.

Údržbu a obnovu si vyžiadali mnohé existujúce náučné chodníky.

